

τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν λύνουν τα προβλήματα αφού δεν τα αντιμετωπίζουν αλλά πολλές φορές απλά τα «εξορκίζουν».

Πως αλλιώς μπορεί κανείς να δει τους ισχυρισμούς ότι το προϊόν « Χ » αυξάνεται γιατί έχει αυξηθεί η τιμή του και στις άλλες χώρες της Ε.Ε παρά την εμφανή διαφορά στους μισθούς για τους οποίους καμία αναφορά για σύγκλιση δεν γίνεται.

Επίσης, πλήρης αποσιώπηση υπάρχει, μέχρι και σήμερα, για τον κίνδυνο απο-σταθεροποίησης του Ευρώ από τα δημόσια χρέη κάθε χώρας.

Ασφαλώς αυτά αφο-ρούν την κάθε χώρα. Δεν μπορεί ο Γάλλος να πληρώσει για τα χρέη της Ελλάδας, θα μπορούσε όμως να πληρώσει ο Γερμανός αφού η χώρα του μας άρπαξε το χρυσό, στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής του 1941-44 (Περασμένα ξεχασμένα και τώρα πια παραγραμμένα).

Η αποπληρωμή τους όμως είναι σίγουρα επιτακτική και είναι επίσης σίγουρο ότι υπάρχει κίνδυνος αναίρεσης του Ευρώ στην πράξη σε περίπτωση που κάποια χώρα δεν μπορέσει να τα εξοφλήσει (προφανώς μετά από αρκετούς επαναδανεισμούς).

Χρειάζεται γενναία απόφαση. Ίσως κάποιο Όργανο; κάποιο Ταμείο;

Το Ευρώ λοιπόν χωρίς ικανούς νομισματικούς μηχανισμούς, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, χωρίς κοινή εξωτερική πολιτική, χωρίς κοινή άμυνα, χωρίς πολιτική για τα δημόσια χρέη κάθε χώρας, δηλαδή στο βαθμό που η Ε.Ε δεν γίνει ενιαία σε όλες τις διαστάσεις, κάτω από τις διεθνείς ανταγωνιστικές συνθήκες, θα κινδυνεύσει, θα κλυδωνισθεί πολλές φορές και μακάρι να μην έχει την τύχη της Λατινικής Νομισματικής Ένωσης (Ιδρύθηκε το 1865 από τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ελβετία και την Ιταλία. Η χώρα μας προσχώρησε σ'αυτή και η δραχμή μας ταυτίστηκε με το Γαλλικό Φράγκο), μιας πρώιμης Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία διαλύθηκε μετά από κάποια χρόνια κάτω από το βάρος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Όλα τα παραπάνω μαζί με την πρόσφατη μεγάλη διεύρυνση της Ε.Ε με την είσοδο των δέκα νέων χωρών-μελών, η οποία δεν συνοδεύτηκε από ικανή μεταβατική περίοδο σύνδεσης αυτών για σύγκλιση των οικονομιών τους και εμπέδωση των θεσμών της Ε.Ε, προκαλούν πολλές ανησυχίες για το Ευρώ.

Πρέπει να αναθεωρηθούν αρκετά πράγματα και επιπλέον από εδώ και πέρα να μετρά η Ε.Ε την κάθε κίνησή της με κριτήριο το μέλλον της.

Σίγουρα το ίδιο πρέπει να πράξει και η χώρα μας ξεκινώντας από τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων σε ενδεχόμενη ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε.

Υ.Γ: Τηλέφωνα επικοινωνίας :2106813067-6977954283

Εκπαίδευση και ιδεολογία

Οι καθηγητές φυσικής αγωγής

• Δρ. Νικόλαος Τριπόδης • Ms Νικόλαος Μαραγκός
• Μαρία Παπαδοπούλου

Η ιδεολογία αποτελεί συστατικό στοιχείο κάθε κοινωνίας. Ως γενικός όρος πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τον Bacon.

Τον 19ο αιώνα χρησιμοποιήθηκε στο χώρο της φιλοσοφίας από το γάλλο Destutt De Tracy προκειμένου να προσδιορίσει την επιστήμη των ιδεών που θα αποκάλυπτε τις προκαταλήψεις των ανθρώπων.

Κατά τον ίδιο, θεμελιωτής του όρου θεωρείται ο φιλόσοφος Condilliac. Η μετατροπή του από γενικό σε ειδικό όρο και η μεταβολή του σε μέσο και εργαλείο ερμηνείας της κοινωνικής πραγματικότητας οφείλεται στον Marx ο οποίος τη θεωρούσε «ψευδή συνείδηση» στην προσπάθεια του ανθρώπου να λύσει με τον νου τις αντιφάσεις που δεν μπορεί να λύσει με την πράξη.

Κατά τον Ν. Πουλαντζά, σκοπός της ιδεολογίας σε αντιδιαστολή προς την επιστήμη, είναι η απόκρυψη των πραγματικών αντιθέσεων και η ανασυγκρότησή τους σε ένα φανταστικό επίπεδο ενός σχετικά συγκροτημένου λόγου. Με τον τρόπο αυτό προσδιορίζεται ένας νέος ορίζοντας στα βιώματα των δρώντων παραγόντων, που μπορούν να πλάσουν τις πα-ραστάσεις τους με υλικό τις πραγματικές σχέσεις και να τις ενσωμα-τώνουν στην ενότιτα των σχέσεων ενός σχηματισμού.

Συνεχίζοντας κανείς τη βιβλιογραφική έρευνα θα μπορούσε να συναντήσει μια πλειάδα ορισμών οι οποίοι θα είναι αντίστοιχοι με τη βασική φιλοσοφική τοποθέτηση και το προσανατολισμό αυτών που τους δίνουν. Ο ορισμός στον οποίο καταλήξαμε εμείς στην παρούσα εργασία, με κριτήριο τους σκοπούς της, είναι αναλυτικός και προσφέρει ειδικά για την ανάλυση του φαινομένου της ιδεολογίας.

Θεωρούμε ως ιδεολογία ένα σύστημα ιδεών και αναπαραστάσεων που αποτελεί την συνολική αναπαράσταση (προσέγγιση) της πραγματικότητας. Είναι ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνομαστε, κατανοούμε και κατασκευάζουμε τη φυσική και κοινωνική πραγματικότητα, μέσα από τη διαρκή καθημερινή χρησιμοποίησή της για την παραγωγή των αγαθών που μας είναι απαραίτητα. Συναπαρτίζεται από την κυρίαρχη ιδεολογία και από το σύνολο των επιμέρους ιδεολογιών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο μιας κοινωνίας. Οι επιμέρους ιδεολογίες μπορεί να είναι ταυτισμένες ή και αντίθετες με την κυρίαρχη, πάντως συνυπάρχουσες.

Στις σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες η κυρίαρχη ιδεολογία παρουσιάζει μια τάση μετατόπισης από τις καθαυτό ανάγκες του ατόμου μέσα στην κοινωνία, σε τάση για την «ολοκλήρωση της προσωπικότητας» μέσω της μόρφωσης. Η άνοψη αυτή θεμελιώνει μια ουμανιστική προσέγγιση για την εκπαιδευτική ισοπολιτεία και αξιοκρατία. Στην προσέγγιση αυτή η ολοκλήρωση της προσωπικότητας εκλαμβάνεται ως το μέσον που θα βοηθήσει το άτομο να ενταχθεί στο «σύστημα απασχόληση» ώστε να συμβάλει στην πρόοδο του συνόλου.

Κατά τον Α. Καζαμία το πλαίσιο μιας μελλοντικής εκπαιδευτικής προοπτικής προσδιορίζεται από τρεις τουλάχιστον βασί-

κούς άξονες:

α. τον οικονομικό-αναπτυξιακό, όπου η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης προσεγγίζεται στο πλαίσιο ενός φιλελεύθερου / νεοσυντηρητικού σχηματισμού

β. τον δικαιοσύνη, μέσω της προαγωγής της κοινωνικής δικαιοσύνης στο χώρο της εκπαίδευσης, που συνεπάγεται διασφάλιση της παροχής ίσων ευκαιριών σε όλα τα άτομα, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης καθώς επίσης και δικαιότερη κατανομή των αγαθών της παιδείας

γ. τον παιδαγωγικό, που συνεπάγεται αποτελεσματικότητα και παιδαγωγικό εκσυγχρονισμό. Με τους όρους αυτούς νοείται η αναθεώρηση, η ανανέωση και η αναπροσαρμογή των εσωτερικών διαδικασιών της εκπαίδευσης, ο καθαρά δηλαδή παιδαγωγικός τομέας του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο Hargreaves θεωρεί πως η σύγχρονη εκπαίδευση είναι έντονα ατομιστική με συνέπεια οι κοινωνικές λειτουργίες της εκπαίδευσης να έχουν χάσει την αξία τους. Παράλληλα οι κοινωνικές ανισότητες παρουσιάζουν μια έντονη τάση διεύρυνσης. Στο επίπεδο που οι εισοδηματικές ανισότητες οφείλονται και αντανακλούν τις διαφορές στο επίπεδο των γνώσεων και των ειδικοτήτων, είναι προφανές πως μια προσπάθεια μείωσης των διαφορών αυτών θα ισοδυναμούσε με βελτίωση του επιπέδου γνώσεων. Γι' αυτό επιβάλλεται να υπάρξουν ριζικές αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα με τη μορφή της «εισαγωγής του ανταγωνισμού και της επιλογής».

Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ελλάδα, παρά την ύπαρξη ιδιωτικών σχολείων, δεν υπάρχει πραγματικός ανταγωνισμός, λόγω του ότι μόνο τα εύπορα παιδιά έχουν την δυνατότητα επιλογής. Από την άλλη, το κόστος της μείωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης το υφίστανται μόνο τα δημόσια σχολεία. Η δημόσια παιδεία τελματώνει στο πλαίσιο μιας νοοτροπίας που είναι εναντίον κάθε βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο ότι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν κίνητρο να βελτιώσουν τις γνώσεις των μαθητών τους.

Η μεταβολή στη πιο πάνω νοοτροπία μπορεί να προέλθει μόνο εφόσον γίνει αποδεκτός ο ανταγωνισμός και η επιλογή. Αυτό δείχνουν οι επιδόσεις των μαθητών και οι εκτιμήσεις των γονέων. Τα δημόσια σχολεία που αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό από τα ιδιωτικά ανεβάζουν σημαντικά την απόδοσή τους. Ο ρόλος φυσικά του πλαισίου της οικογένειας θα πρέπει να θεωρείται δεδομένος.

Ο ανταγωνισμός στο επίπεδο της εκπαίδευσης δεν μπορεί να έχει σχέση με τον ανταγωνισμό στο επίπεδο της οικονομίας. Κατά την «Θεωρία του Ανθρώπινου Κεφαλαίου», οι διανοητικές ικανότητες των ατόμων αποτελούν τη σημαντικότερη επένδυση για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.

Η Α. Φραγκουδάκη τονίζει πως η εκπαίδευση, η μόρφωση και η εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού, αποτελεί σημαντικό στοιχείο του αναπαραγόμενου κεφαλαίου μιας χώρας, αποτελεί «επένδυση», αποτελεί μέρος του εθνικού πλούτου. Σε σχέση με την παραπάνω άποψη καταβάλλεται προσπάθεια για επίτευξη εκπαιδευτικής ισότητας, «ισότητας των εκπαιδευτικών ευκαιριών, με το επιχείρημα ότι θα αξιοποιηθούν για την οικονομική ανάπτυξη τα αποθέματα διανοητικού πλούτου που διαθέτει η κάθε χώρα, αλλά μένουν ανεκμετάλλεστα».

Τις τελευταίες δεκαετίες οι κοινωνικές κατακτήσεις ενάντια στις ανισότητες συνδυάζονται με την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, την ανάπτυξη του σχολικού δικτύου σ' όλη την επικράτεια και την αύξηση του μαθητικού πληθυσμού, με στόχο τον εκδημοκρατισμό του θεσμού του σχολείου. Η επίτευξη αυτών των στόχων δεν τροποποίησε την κοινωνική οργάνωση και ιεραρχία. Οι επιτευχθέντες στόχοι φαίνεται πως ήταν αναγκαίοι προκειμένου η οικονομία να λειτουργήσει με διαφορετικό τρόπο, προσανατολισμένη προς άλλες επιδιώξεις. Ο εκδημοκρατι-

σμός της εκπαίδευσης συνδέεται με τις ανάγκες της οικονομικής ανάπτυξης και, κατά συνέπεια, η εκπαίδευση θεωρείται ο κυριότερος μοχλός για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας γι' αυτό και κάθε επένδυση για την εκπαίδευση θεωρείται επιβεβλημένη.

Απότοκος της παραπάνω προσέγγισης υπήρξε κατά τα τελευταία χρόνια η προσπάθεια δημιουργίας συνθηκών για ισότητα στην εκπαίδευση. Η ανάλυση και η θέση των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση εκφράζεται με διαφορετική σημασία ως έκφραση της διαφορετικής φιλοσοφικής θεώρησης. Η προσπάθεια δημιουργίας συνθηκών ισότητας αποδεικνύει εκ του αντιθέτου την ύπαρξη των ανισοτήτων στην εκπαίδευση. Η βασική μορφή ανισότητας στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες είναι αυτή που παρουσιάζεται μεταξύ των κοινωνικών τάξεων, των φύλων, των φυλών, των οικονομικών στρωμάτων. Η διαφοροποίηση γίνεται φανερή σε αρκετούς τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Κατά τα νέα κοινωνιολογικά αντίληψη η ισότητα στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες δεν είναι τίποτε άλλο από μια διαφορετική στάση απέναντι στη διαφοροποίηση των μαθητών. Η ισότητα στις ευκαιρίες στην εκπαίδευση όμως είναι ανέφικτη σ' ένα σύστημα πυραμιδικό, ανταγωνιστικό, επιλεκτικό, με μεγάλες κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές διαφορές. Απαιτούνται ριζικές αλλαγές στο επίπεδο της σχέσης μαθητή - σχολείου, της οργάνωσης, των σκοπών και του γνωστικού περιεχομένου της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η ισότητα ευκαιριών εμποδώνεται όταν το σχολείο παρέχει ατομικά σε κάθε μαθητή ίσες ευκαιρίες δίνοντάς του αυτό που του λείπει για την ανάπτυξη του γενετικού δυναμικού του.

Βιβλιογραφία

1. Τσαούσης, Γ. Δ. (1984), «Χρηστικό Λεξικό Κοινωνιολογίας», Gutenberg, Αθήνα
2. Rude. G. (1980), «Ideology and Popular Protest», Pantheon, New York
3. Πουλιαντζής, Ν. (1975), «Πολιτική εξουσία και κοινωνικές τάξεις», Θεμέλιο, Αθήνα
4. Καζαμιάς, Α., Κασσωτάκης, Μ. (1995), «Ελληνική Εκπαίδευση: Προοπτικές Ανασυγκρότησης και Εκσυγχρονισμού», Σείριος, Αθήνα
5. Hargreaves, D. H. (1987), «Deschoolers and New Romantics», Rutledge and Kegan Paul, London
6. Flitnet, A. (1970), «Αυταρχική ή φιλελεύθερη αγωγή;», Αθήνα, μτφ
7. Τριλιανός, Α. (1997), «Η κριτική σκέψη και η διδασκαλία της», Αθήνα
8. Παπαστάμου, Σ. (1994), «Εγχειρίδιο κοινωνικής ψυχολογίας», Οδυσσεάς, Αθήνα
9. Schultz, Th. (1968), «Capital: Human», International Encyclopaedia of Social Sciences, New York
10. Τριπόδης, Ν., 2005, Ιδεολογικές επιδράσεις στην ειδική φυσική αγωγή στην Ελλάδα τον 20ο αιώνα, Διδακτορική διατριβή, Αθήνα
11. Schultz, Th. (1968), «Investment in Human Capital», American Economic Review, 57
12. Φραγκουδάκη, Α. (1985), «Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης», Παπαζήσης, Αθήνα
13. Τζάνη, Μ. (2001), «Θέματα Κοινωνιολογίας της Παιδείας», Γρηγόρης, Αθήνα
14. Banks, O. (1987), «Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης», Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, μτφ
15. Τζάνη, Μ. (1993), «Η κυριαρχία των κινήτρων: η κοινωνική προέλευση των μελών ΔΕΠ των ελληνικών ΑΕΙ», Γρηγόρης, Αθήνα
16. Παμουκτσόγλου, Α. (2001), «Εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση - ζήτημα πολιτικής επιλογής και όχι μόνο», Γρηγόρης, Αθήνα.
17. Παμουκτσόγλου, Α. (2001), «Διαθεματικό εκπαιδευτικό υλικό για την ευέλικτη ζώνη», ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα
18. Τζάνη, Μ. (1988), «Σχολική επιτυχία, ζήτημα ταξικής προέλευσης και κουλτούρας», Γρηγόρης Αθήνα